

Statuty i regulaminy

Statut Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce

I. Nazwa, cel, siedziba i godło Związku

§ 1.

Dla skutecznego osiągnięcia swych celów i wypełnienia zadań, Towarzystwa Gimnastyczne „Sokół”, na ziemiach Państwa Polskiego istniejące, tworzą związek pod nazwą „Związek Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce”.

§ 2.

Związek ma na celu podniesienie dzielności fizycznej społeczeństwa polskiego oraz wyrobienie w temże społeczeństwie karności, spójni i ofiarności, odpowiedzialności za swe czyny, poczucia obowiązku wobec Państwa, zdolności do obrony granic i całości Rzeczypospolitej, i wszelkich wogóle cnót obywatelskich, stanowiących podstawy istotnej miłości Ojczyzny.

§ 3.

Do osiągnięcia powyższych celów Związek dąży przez spółdziałanie z Towarzystwami Związkowymi, kierowanie ich działalnością, łączenie i uzgadnianie ich usiłowań.

W szczególności zaś Związek:

- a) opracowuje i współdziała w opracowaniu zasad wychowania fizycznego młodzieży i utrzymania sprawności fizycznej dorosłych, wydaje czasopisma i dzieła, sprawom tym poświęcone, ogłasza konkursy na prace w tym kierunku, występuje z odnośnymi wnioskami do władz kierowniczych i urzędów państwowych,
- b) rozpowszechnia w społeczeństwie zrozumienie doniosłości racjonalnego ‘rozwoju fizycznego i zachowania do późnego wieku sprawności fizycznej, przy pomocy odczytów, wykładów, kursów, zawodów publicznych, zlotów i t. p.,
- c) wspiera moralnie i materialnie Towarzystwa Związkowe, czuwa nad ich działalnością, udziela im rad i wskazówek, kształci dla nich nauczycieli gimnastyki i kierowników ćwiczeń, wprowadza w nich jednolity ustrój, jednolite zasady wychowania fizycznego i jednolite metody pracy,
- d) zabiega o rozszerzenie sieci Towarzystw Sokolich na wszystkie warstwy narodu polskiego i na wszystkie ziemie przez Polaków zamieszkałe.

§ 4.

Związek jest osobą prawną i, jako taki, może zawierać wszelkiego rodzaju zobowiązania, zbywać i nabywać nieruchomości, przyjmować zapisy i darowizny na ogólnych zasadach prawnych.

§ 5.

Związek działa na wszystkich ziemiach Państwa Polskiego zgodnie z przepisami miejscowymi o stowarzyszeniach i Związkach. Siedzibą Zarządu jest Warszawa.

§ 6.

Związek używa sztandaru i pieczęci z godłem sokoła w locie.

II. Członkowie Związku

§ 7.

Członkiem Związku może być każde Towarzystwo gimnastyczne w Polsce, lub także Towarzystwo polskie na obczyźnie założone, o ile przez Zarząd Związku przyjęte do niego zostało.

§ 8.

Towarzystwa Związkowe korzystają z poparcia moralnego i materialnego Związku, z jego rad i wskazówek, uczestniczą we wszelkich władzach Związku przez swych delegatów, mogą składać wnioski do władz związkowych, są obowiązane uczestniczyć w publicznych wystąpieniach i przedsięwzięciach Związku,

§ 9.

Towarzystwa Związkowe obowiązane są stosować się w granicach Statutu i Regulaminów do zarządzeń i poleceń władz związkowych, o ile takowe nie sprzeciwiają się przepisom prawa obowiązującym w Państwie, w którym Towarzystwo Związkowe ma swoją siedzibę, przedstawiać żądane przez nie sprawozdania, bilanse, wykazy i wyjaśnienia, opłacać na rzecz Związku ustanowione składki, dbać o zachowanie jednolitości powagi i godności Sokolstwa.

§ 10.

Członkowie Towarzystw Związkowych korzystają z prawa obecności na posiedzeniach Rady Okręgowej, Dzielnicowej oraz Związkowej, są zwolnieni od wpisowego i balotowania przy przenoszeniu się z jednego Towarzystwa do drugiego, mogą korzystać bezpłatnie w przeciągu dwóch miesięcy z lokalu i urządzeń każdego Towarzystwa Związkowego, w którego siedzibie chwilowo się znajdują.

§ 11.

Towarzystwo przestaje być członkiem Związku wskutek:

- a) wykreślenia przez Zarząd z powodu niewnoszenia ustanowionych na rzecz Związku opłat w przeciągu dwóch lat,
- b) wyłączenia przez Sąd Honorowy Związku (§ 31), Towarzystwo wykreślone lub wyłączone ze Związku traci prawo do noszenia nazwy „Sokół” tudzież do używania godeł sokolich,

§ 12.

Członkami honorowymi mianuje Rada Związku, na wniosek Zarządu Związku, te osoby lub instytucje, którym pragnie wyrazić cześć i uznanie za ich zasługi, na polu wychowania fizycznego lub w zakresie spraw narodowych położone, Członkowie honorowi mają prawo noszenia strojów i odznak sokolich, wyboru biernego do przewodnictwa Związku i uczestniczenia w posiedzeniach Rady Związku z głosem doradczym.

III. Fundusze Związku

§ 13.

Związek dochody swe czerpie:

- a) z wpisów i składek członków,
- b) z zapisów, fundacyj i darów,
- c) z popisów, pokazów, zawodów i t. p. urządzanych na rzecz Związku, oraz z przedsiębiorstw i wydawnictw własnych.

§ 14.

Fundusze dzielą się na zakładowy i obrotowy,

Fundusz zakładowy powstaje z wpisowego, oraz zapisów i darów, na ten cel przeznaczonych. Do funduszu zakładowego zalicza się również majątek nieruchomy, biblioteka i zbiory Związku, Uszczuplenie funduszu zakładowego może być dokonane jedynie za zgodą Rady Związku, obciążenie zaś za zgodą Zarządu.

Do funduszu obrotowego należą odsetki funduszu zakładowego oraz wszelkie wpływy, nie przeznaczone do funduszu zakładowego. Funduszem obrotowym rozporządza Przewodnictwo Związku w granicach zatwierzonego budżetu.

IV. Ustrój Związku

§ 15.

Związek dzieli się na Okręgi i Dzielnice.

§ 16.

Okręg składa się z kilku lub kilkunastu Towarzystw Związkowych, których siedziby leżą w pobliżu. Okręg, pod względem majątkowym, stanowi oddzielną jednostkę prawną, Okręg ma na celu niesienie pomocy należącym do niego Towarzystwom w spełnianiu ich zadań, bezpośredni nadzór nad ich działalnością, dokonywanie perjodycznych przeglądów technicznych i gospodarczych, zawiadamianie władz dzielnicowych i związkowych o stanie Towarzystw i zakładanie nowych Towarzystw.

Okręg czerpie swe dochody z opłat, wnoszonych przez Towarzystwa do niego należące, z wpływów z popisów, pokazów, zabaw t. p. przez Okręg urządzanych, tudzież z zasiłków Dzielnicy i Związku.

Sprawami Okręgu zarządzają: Rada i Zarząd, powstałe z wyborów, Szczegółowe przepisy, dotyczące działalności Okręgu, jego dochodów, stosunku do władz dzielnicowych i związkowych oraz do Towarzystw Związkowych, tudzież wyboru i zakresu' czynności władz okręgowych, objęte są oddzielnym Regulaminem.

§ 17.

Kilka Okręgów, graniczących ze sobą, tworzą Dzielnicę.

W ramach zasad, uchwalonych przez władze związkowe, pracuje Dzielnica samodzielnie, ma jednak obowiązek o działalności swojej zawiadomić Zarząd Związku. Dzielnica wprowadza w życie powzięte przez władze związkowe postanowienia, przygotowuje siły nauczycielskie, pomaga okręgom i towarzystwom w pracach organizacyjnych i wychowawczych, jednoczy ich działalność.

Dzielnica czerpie swe dochody z opłat Okręgów do niej należących, z wpływów, z popisów, pokazów, zabaw i t. p. przez nią urządzanych, tudzież z zasiłków Związku.

Sprawami Dzielnicy zarządzają: Rada, Zarząd i Przewodnictwo, powstałe z wyborów.

Szczegółowe przepisy, dotyczące działalności Dzielnicy, jej dochodów, jej stosunku do Towarzystw i Okręgów oraz władz związkowych, tudzież wyboru i zakresu czynności władz dzielnicowych, objęte są oddzielnym Regulaminem.

V. Władza Związku

§ 18.

Sprawami Związku kierują: Rada, Zarząd i Przewodnictwo.

a) Rada

§ 19.

Rada Związku składa się:

- a) z przedstawicieli Okręgów, wybranych przez Rady Okręgowe z pomiędzy wszystkich członków Okręgu w głosowaniu tajnym.
Liczba przedstawicieli określa się w stosunku do ogólnej liczby członków tegoż Okręgu. Stosunek ustala Rada Związku. Wybory odbywają się co dwa lata,
- b) z członków Zarządu i Przewodnictw Dzielnicowych,
- c) z członków Zarządu x Przewodnictwa Związku,

Członkowie Rady przed posiedzeniem winni złożyć zaświadczenie, wydane przez odnośne Zarządy stwierdzające ich prawo uczestniczenia w Radzie. Członkowie honorowi mogą uczestniczyć w posiedzeniach Rady z głosem doradczym (§ 12).

§ 20.

Rada jest najwyższą władzą Związku. Może ona zmieniać lub uchylać postanowienia wszelkich organów Związku, wglądać w ich czynności i wydawać o nich opinię, W szczególności Rada:

- a) uchwała zasady i kierunek prac ideowych sokołstwa,
- b) ustala zasady i metody wychowania fizycznego,
- c) zatwierdza rachunki Zarządu i uchwała budżety, zarządza funduszem zakładowym Związku,
- d) rozważa sprawozdania Zarządu o stanie i działalności Związku i jego organów, wypowiada o nich swą opinię i daje wskazówki na przyszłość,
- e) ustala zasady ustroju Związku, uchwała zmiany statutów tak Związku, jak i Towarzystw Związkowych, określa granice dzielnic,
- f) ustanawia każdorazowo stosunek między ilością przedstawicieli do władz związkowych od poszczególnych Okręgów lub Towarzystw, a liczbą członków w tychże Okręgach lub Towarzystwach,
- g) mianuje członków honorowych Związku,
- h) dokonywa wyborów przewodniczącego Związku i jego zastępcy oraz członków Przewodnictwa, Komisji rewizyjnej i Sądu Honorowego Związku,
- i) uchwała Regulamin swych zebrań,
- j) postanawia o rozwiązaniu Związku i przeznaczeniu jego majątku.

§ 21.

Zwyczajne Zjazdy Rady odbywają się w miesiącu maju raz na dwa lata.

Zjazdy zwołuje Przewodnictwo Związku przez ogłoszenie w pismach na dwa miesiące przed Zjazdem. Porządek dzienny Zjazdu winien być ogłoszony w ten sam sposób na miesiąc przed, rozpoczęciem obrad. Rada może uchwalić inny sposób zwoływania Zjazdów.

Nadzwyczajne Zjazdy zwołuje Zarząd Związku w miarę uznanej przez siebie potrzeby lub na piśmienne żądanie połowy Zarządów lub Przewodnictw Dzielnicowych, poparte przytoczeniem powodów

i przedmiotów obrad. Zjazdy Nadzwyczajne zwoływane są przez ogłoszenie w pismach przynajmniej na miesiąc przed Zjazdem z podaniem porządku dziennego.

Zjazdy odbywają się w Warszawie lub w siedzibie którejkolwiek z dzielnic, o ile poprzedni Zjazd tak postanowi.

§ 22.

Zjazd uprawniony jest do powzięcia wszelkich uchwał w sprawach w porządku dziennym Zjazdu ogłoszonych, o ile został prawidłowo zwołany i o ile uczestniczy w nim przynajmniej 10 przedstawicieli Okręgów,

Obradom przewodniczy Prezes Rady lub jego zastępca.

Zjazd jednak może powierzyć przewodniczenie innej osobie z grona członków Rady. Uchwały zapadają prostą większością głosów obecnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który w innych razach nie głosuje.

Do ważności uchwały o rozwiązaniu Związku i rozporządzeniu jego majątkiem, konieczne jest powzięcie jej większością $3/5$ głosów w obecności więcej, niż połowy wszystkich członków Rady.

b) Zarząd

§ 23.

Zarząd Związku składa się:

- a) z przedstawicieli Dzielnic, po trzech z każdej, wybieranych corocznie przez Zarządy Dzielnicowe z pomiędzy członków Przewodnictwa Dzielnicowego,
- b) z członków Przewodnictwa Związku,
- c) z 3 członków Komitetu Wyszkożenia, powoływanych corocznie przez Zarząd Związku.

§ 24.

Zarząd w granicach statutu, regulaminów i uchwał Rady Związku kieruje całkowitą działalnością Związku i wszystkimi jego sprawami.

W szczególności Zarząd:

- a) uchwała Regulaminy dla organów Związku, plany kursów, zajęć, ćwiczeń i t. p., kierując się zasadami, uchwalonemi przez Radę Związku (§ 20 a, b, c),
- b) zatwierdza programy zlotów, zawodów, ćwiczeń i wszelkich występów publicznych Związku,
- c) czuwa nad wprowadzeniem w życie wszelkich postanowień Rady Związku, przekazując je do bezpośredniego wykonania Przewodnictwu, po szczegółowym ich opracowaniu,
- d) ma nadzór nad czynnościami i zarządzeniami Przewodnictwa, rozważa jego sprawozdania i zamierzenia i wydaje co do nich postanowienia,
- e) pełni władzę dyscyplinarną w Związku,
- f) przyjmuje i wykreśla członków Związku,

g) zarządza majątkiem Związku, układa bilanse, sprawozdania i budżety.

§ 25.

Posiedzenia Zarządu odbywają się w Warszawie w miarę potrzeby, jednak przynajmniej co trzy miesiące.

Posiedzenia zwołuje Prezes Związku według własnego uznania oraz na żądanie przynajmniej połowy członków Przewodnictwa Związku lub Zarządu jednej z Dzielnic, zapomocą wezwań imiennych.

Posiedzenia Zarządu są uprawnione do powzięcia wszelkich uchwał w sprawach, Zarządowi statutem przekazanych, bez względu na ilość obecnych członków.

Pierwsze posiedzenie nowoobranego Zarządu odbyć się powinno bezpośrednio po zakończeniu Zjazdu Rady Związku.

Na posiedzeniu tem, Zarząd dzieli pomiędzy sobą czynności (§ 28) i powołuje 3 członków Komitetu Wyszkolenia (§23 c).

c) Przewodnictwo

§ 26.

Przewodnictwo składa się z prezesa Związku i przynajmniej sześciu członków Zarządu, wybranych przez Zjazd Rady Związku w głosowaniu tajnym (§ 20 h) z pomiędzy członków Towarzystw Związkowych lub członków honorowych, zamieszkałych w Warszawie, na czas do następnego zwyczajnego Zjazdu Rady.

§ 27.

Przewodnictwo jest ciałem wykonawczem Zarządu i jako takie spełnia, w myśl wskazówek Zarządu i pod jego nadzorem, wszelkie jego czynności.

Przewodnictwo utrzymuje w imieniu Związku stosunki z władzami i urzędami państwowymi, z wszelkimi pokrewnymi zrzeszeniami w kraju i zagranicą, ze wszystkimi organami Związku i osobami postronnymi.

Dokumenty, w imieniu Związku wydawane, winny być stwierdzone podpisami prezesa lub jego zastępcy oraz sekretarza Związku, nadto opatrzone pieczęcią Związku.

§ 28.

Zarząd na pierwszym swem posiedzeniu (§ 25) wybiera z pośród członków Przewodnictwa drugiego zastępcę prezesa, sekretarza, chorążego, kierownika wydawnictw i innych urzędników Związku oraz ich zastępców w miarę potrzeby. Przewodnictwo dla spełnienia swych zadań może tworzyć potrzebne Wydziały pomocnicze i zbierać Komisje, powołując do nich członków Towarzystw Związkowych według swego uznania.

§ 29.

Prezes, względnie jego zastępca, jest przedstawicielem Związku nazewnątrz i stróżem praw związkowych. Jest on, łącznie z pozostałymi członkami Zarządu, odpowiedzialny za działalność Związku i prawidłowy bieg jego czynności.

Wydaje własną władzą, w razach nagłej potrzeby, wszelkie zarządzenia, jakie uzna za stosowne, i na najbliższym posiedzeniu Zarządu zdaje z nich sprawę.

Prezesowi należy się zawsze i wszędzie, we wszystkich sprawach sokolich bezwarunkowe posłuszeństwo wszystkich organów i członków Związku. W czasie zjazdów, zlotów i wogóle wszelkich wystąpień publicznych, tak całego Związku, jak i jego części (Dzielnic, Okręgu), główne kierownictwo oraz całkowita władza dyscyplinarna należy, o ile jest obecnym, do prezesa lub do osób, którym je przekaże.

Prezes ma prawo, zawieszać uchwały Przewodnictwa lub Zarządu, sprzeczne z ustawami, interesem lub godnością Związku, i żądać ponownego ich rozważenia. Gdy uchwała nie ulegnie zmianie może ją przedstawić do ostatecznej decyzji Radzie Związku.

§ 30.

Bliższe określenia zakresu działań Zarządu i Przewodnictwa, podział pomiędzy nie czynności i oznaczenie sposobów działania, objęte są regulaminem szczegółowym.

VI. Sąd honorowy

§ 31.

Towarzystwa Związkowe, Zarządy tych Towarzystw, Zarządy Okręgowe i Dzielnicowe, któreby rozmyślnie przekraczały Statuty i Regulaminy Sokole lub naruszały karność sokolą, mają być postanowieniem Zarządu Związku oddane pod Sąd Honorowy.

Sąd honorowy Związku składa się z 12 sędziów, wybieranych przez Radę Związku na przeciąg 2 lat w głosowaniu tajnym z pomiędzy członków Towarzystw Związkowych. Sąd Honorowy orzeka w składzie co najmniej trzech osób. Sposób powołania Sądu, jego obrad i postępowania, określa Regulamin, przezeń ułożony.

VII. Komisja Rewizyjna

§ 32.

Komisja Rewizyjna, w składzie 3 lub 5 członków, wybierana jest przez Radę Związku z pomiędzy członków Towarzystw Związkowych, do Rady ani Zarządu Związku nienależących, na przeciąg lat dwóch, Komisja ma na celu nadzór nad majątkową i gospodarczą działalnością Zarządu i Związku.

Sprawdza ona stan kasy Związku, ilekroć uzna to za potrzebne, a przynajmniej raz na rok sprawdza księgi i dokumenty rachunkowe, stan majątku ruchomego i nieruchomego i składa na każdym Zjeździe Rady Związku swe sprawozdanie oraz opinię w sprawie budżetu.

VIII. Rozwiązanie Związku

§ 33.

W razie rozwiązania Związku, ostatni Zjazd Rady Związku uchwali przeznaczenie majątku związkowego.

IX. Przepisy przechodnie

§ 34.

Do czasu pierwszego Zjazdu Rady Związku wszelkie prawa kierownicze przysługują Wydziałowi Międzyzwiązkowemu, który ten pierwszy Zjazd zwołuje.

§ 35.

W pierwszych pięciu latach istnienia Związku Zwyczajne Zjazdy Rady Związku odbywać się będą corocznie (art, 21). Corocznie też Rady Okręgowe wybierać winne przedstawicieli swych na te Zjazdy (art, 19).

**

*

Na zasadzie postanowienia Min, Spraw Wewnętrznych z dnia 29 listopada 1920 r. Nr. 138.640, wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków Nr. 387 Stowarzyszenie pod nazwą: „Związek Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce.

Warszawa, dnia 29 listopada 1920 r. Minister Spraw Wewn.
(—) w z. Kuczyński, w. r.

Sanok, 15 września 2017 r.

Towarzystwo Gimnastyczne
„Sokół” w Sanoku
REGON 180117194. NIP 6871856233
PBS 66 8642 0002 2001 0077 5849 0001
KRS 234935, sokol@sokolsanok.pl
38-500 SANOK, ul. Mickiewicza 13 I p.

